

ФИЛОЛОГИЯ ЖӘНЕ ӘЛЕМ ТІЛДЕРІ ФАКУЛЬТЕТІ
ФАКУЛЬТЕТ ФИЛОЛОГИИ И МИРОВЫХ ЯЗЫКОВ

VI ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2-12 сәуір 2019 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты халықаралық ғылыми конференция

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 8 сәуір 2019 жыл

VI МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 2-12 апреля 2019 года

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции

студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 8 апреля 2019 года

VI INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 2-12 April 2019

MATERIALS

International Scientific Conference of

Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, April 8, 2019

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ
AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

Филология және әлем тілдері факультеті
Факультет филологии и мировых языков
Faculty of Philology and World Languages

VI ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2-12 сәуір, 2019 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты халықаралық ғылыми конференциясының

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2-12 сәуір, 2019 жыл

VI МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 2-12 апреля 2019 года

МАТЕРИАЛЫ

Международной научной конференции

студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 2-12 апреля 2019 года

VI INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, April 2-12, 2019

MATERIALS

International Scientific Conference of

Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, April 2-12, 2019

Алматы

«Қазақ университеті»

2019

Соңғы жылдары қарқынды дамып келе жатқан антропоцентристік лингвистика, когнитивті лингвистика, мәтін лингвистикасы, дискурс проблемасы сияқты жаңа бағыттар өз бетінше, оқшау тұрған қалпында емес, адамның қабылдау, ойлау, түсіну және өзгеге жеткізу қабілеттерімен байланыстыра қарастырады, яғни тіл, жазылған мәтін бұрынғы түсіндірілгеніндей өзалдына бөлек формалды дүние емес, сол тілді пайдаланатын адамның ақпаратты, алынған, хабарды қабылдауы мен жеткізуінің белгілі бір жемісі. Осы мәселеге байланысты Э. Д. Сүлейменованың пікірі мынадай: Актуальным стало изучение языка в его динамическом взаимодействии с реальным меняющимся миром, и мирами новых технологий, расширившимися возможностями получения, хранения и передачи информации отдельным человеком и обществом в целом, появлением новых типов текстов и обновлением прежних жанров и стилей. Понятие дискурса пришлось ко времени и стало осмысливаться с разных точек зрения, сосуществующих в лингвистике (семиотической, интертекстуальной коммуникативной, прагматической, информационной, культурологической, когнитивной, системной и т.д.)... Столь разнообразная исследовательская и учебно-исследовательская деятельность объединена уверенностью языковедов в том, что дискурс один из главных объектов современной лингвистики, а теория дискурса – это средство «вывести» изучение любой части или единицы языка с помощью дискурсивного анализа область реального взаимодействия.

Англоамерикандық лингвистикалық дәстүрге сай дискурс байланысқан сөйленіс ретінде түсіндіріледі (connected speech) және диалогпен байланысты қарастырылады.

Барлық анықтамалардың негізгі мазмұны бойынша, дискурстың элементтері – баяндалатын оқиға, оған қатысушылар, оқиғаның негізгі фоны, оқиғаны айтушының, қатысушының, жазушының бағалауы, ақпаратты жеткізу жолындағы тілдік құралдарды пайдаланудың тәсілдері. Тіл үнемі қозғалыста болып, коммуниканттардың (айтушы мен қабылдаушының) тарихи кезеңге дербес, өзіне тән сипаттар, сондай-ақ әлеуметтік ерекшеліктер айқын көрініс табатын тіл ағыны.

Дискурс дегеніміз – нәтижесінде мәтін немесе тақырыбы жағынан біріккен мәтіндерді қалыптастыратын, белгілі бір коммуникативтік жағдайда, жазбаша немесе ауызша түрде өтетін екі немесе одан да көп коммуниканттардың ара-қатынасы.

БОЛОН ҮДЕРІСІНІҢ АКАДЕМИЯЛЫҚ ТЕРМИНОЛОГИЯҒА ӘСЕРІ

Умирова З.

Ғылыми жетекші: Бектемірова. С.Б.

әл-Фараби атындағы ҚазҰУ

Қазақстандағы ЖОО-дары Болон үдерісіне көшуіне байланысты білім беру жүйесі терминологиялық қоры жаңа терминдермен толықты. Бұрыннан бар терминдер өзгеріске түсті, тіпті кейбірі қолданыстан шығып қалды. Мұндағы Болон үдерісі деп отырғанымыз – еуропалық жоғары кәсіби білімде біртұтас жалпы-еуропалық білім кеңістігін қалыптастыруға бағытталған жаһандану үдерісінің көрінісі. Болон үдерісі – Еуропа аймағындағы жоғары білім беруді және ғылыми зерттеулерді қорғау және жақсарту құралы, мөлдірлік пен мобильділікті көтеру құралы болып табылады. Болон үдерісі ЖОО-ның қоғамдағы орнын мойындайды және сапаға ерекше мән береді, бірақ сапаны қолдау мен оны жоғарылату, жүйе мен оның кадрларына берілетін мемлекеттік инвестицияны көтеруді талап ететіндігін айтады. Болон үдерісінің басты максаттарының құрамында еуропалық мәдени құндылықтарды дамытудағы университеттердің негізгі басты орнын мойындау; жоғары

білімді қоғам талаптарына сай бейімдеу қажеттігі; білім орталықтарына қол жеткізу мақсатындағы азаматтардың жұмылуы; түлектердің кәсібін айқындауда түсінуге жеңіл, салыстыруға боларлықтай дәрежелер мен мамандықтар қабылдау; әртүрлі мәдениеттерге, тілдерге, ұлттық жүйелерге сый-құрметпен қарау; университеттік автономияны және академиялық еркіндіктерді дамыту; үздіксіз білім беру; *Болон үдерісі* мүшелерінің арасында сенім философиясын орнату жатады. Ресми заңдық тұрғыда Болон процесі Батыс Еуропа мен Қазақстанда қалыптасқан кәсіби білім деңгейін біркелкі «бакалавр-магистр» формуласымен теңестіріп, қазақстандық жоғары білім құжаттарының Еуропада мойындалуына жол ашып, мүмкіндік береді. Қазақстан Болон Декларациясына 2010 жылы қол қойып, оның 47-мүшесі болды. Қазақстан болон декларациясының принциптеріне негізделген, мамандарды дайындаудың үштік моделі жүзеге асырылды: *бакалавр, магистр PhD доктор*. Қазіргі білім беру жүйесіндегі академиялық мектепке байланысты терминдер терминология ғылымында өте өзекті мәселе болып табылады. Жаһандану үдерісі әсерінен тілімізге түрлі академиялық терминдер енуде, сәйкесінше бұл құбылыс терең ғылыми зерттеу қажеттілігін тудыратыны анық. Тілдің даму сатысында болып жататын құбылыстың бәрі бірдей бола бермейді. Ол қоғам дамуына қарай сұрыпталып отырады.

Академиялық терминдерді зерттеу барысында Қазақстанда оларды арнайы зеттеген бірде бір ғалым және академиялық сөздік жоқ екенін байқадық. Сондықтан біз академиялық терминдерді жоғары білім беру жүйесінің терминологиялық қорында бұрыннан бар және қазір де қолданыстағы, жаңадан енген және қолданыстан мүлдем шыққан терминдер деп қарастырдық. Сонымен қоса оларды шартты түрде ректорат, факультет және универ жүйесінде қолданылатын терминдер деп бөлуге тырыстық. Дереккөзіміз әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті болып табылады. Қазіргі таңдағы жаңа терминдер: *академиялық транскрипт, элективті пәндер, магистратура, магистр, PhD доктор, академиялық ұтқырлық, кредиттік жүйе, GPA, мидтерм, силлабус, эдвайзер, интранет* және т.б. Қолданыстан шыққан не бұрыннан бар терминдер: *аспирантура, аспирант, профессор, доцент, кандидат, академик, ректор, директор, факультет, декан, студент, диплом, диссертация, лекция, семинар*, және т.б.

Жаһандану үдерісіне байланысты көптеген елдердің, соның ішінде Қазақстанның білім беру саласына жаңадан терминдер мен ұғымдардың енуі терминологтардың назарын өздеріне аударып отыр. Академиялық терминология ұғымына нақты анықтама беріп, айқындау мәселесі де өзекті болып отыр. Академиялық терминология Қазақстан Республикасындағы білім беру және ғылыми бағыттағы салаларда жүзеге асырылады. Академиялық терминология жоғары оқу орындарында қолданылатын терминдердің жиынтығы болып табылады.

COMPETENCE AS A TOTALITY KNOWLEDGE AND ABILITIES

Naubay B.N.

Supervisor: Kuzembekova Zh.Zh.

al-Farabi Kazakh National University

One of the trends of recent years is to revise the concepts of not only the content of education, but also rethinking its goals and results. In this regard, there is a reorientation of the assessment of the result of education from the concepts of «preparedness», «education», «common culture» to the concepts «competence» and «competency». In scientific literature there is a large variety of interpretations of the concepts «competence» and «competency». In the 70s of the 20th century, the term «competency» became widely used in the USA and several European countries in connection with the problem of individualization of education. Then the idea was very simple: do not limit yourself to learning the basics of science and the corresponding teaching methods, but try to develop all levels of interpersonal relationships, the microclimate in the team.

**IX СЕКЦИЯ
ЖАС ҒАЛЫМДАР
МОЛОДЫЕ УЧЕНЫЕ
YOUNG SCIENTISTS**

ALIAKBAROVA A.	<i>Linguistic fashion in antroponymy: fashionable names</i>	336
КУРМАНБЕК Е.	<i>Языковые предпочтения казахстанской молодежи в сфере образования</i>	337
SHOYBEK A.	<i>Features of international student's adaptation</i>	338
АЛДЕНҒОЖАЕВА Э.С.	<i>Бейнематериалдар қолдану арқылы студенттердің қызығушылығын арттыру ынталандыру жолдары</i>	339
ӘБДІҚАДЫР И. ДҮЙСЕНБИЕВ А.	<i>Репатриант –қазақтардың тілі</i>	340
ЖАНЖИГИТОВ С.	<i>Қазақ тілінің лексикалық норалары және пайдалану мәселелері</i>	341
MASEKENOVA ZH., TURMAGAMBETOVA G. SADYRBAEVA Z.	<i>Сатылай кешенді талдау әдісін қолданудың маңызы</i>	342
DARIBAY P.	<i>Critical thinking as an indicator of creativity</i>	343
ТУЗЕЛЬБАЕВА Д.	<i>Pragmonic Symbols</i>	344
УМИРОВА З.	<i>Cognitive models of conceptual metaphors in the description of natural catastrophes</i>	345
NAUBAY B.	<i>Дискурс ұғымы, оның зерттеу нысаны және жүзеге асырылуы</i>	346
МЫРЗАБЕК Б.	<i>Болон үдерісінің академиялық терминологияға әсері</i>	346
MALSHY M.	<i>Competence as a totality knowledge and abilities</i>	347
TELGARAYEV K.	<i>Тілдік санадағы менеджмент концептісінің көрінісі</i>	348
СӘБИТҚЫЗЫ А.	<i>Explicit and implicit semantics of proper names in modern mass media</i>	350
DUSHAEVA K.	<i>American and British variants as the two major varieties of English</i>	351
УТЕМҒАЛИЕВА Н.	<i>Қазіргі әдебиеттанудың өзекті мәселелері</i>	352
MURAT A.	<i>Problems in implementation of morphological tagging in kazakh language</i>	353
ТАТЫЕВА Ж.	<i>Академические термины как разряд специальной лексики</i>	354
ОСКЕНБАЕВА А.	<i>Sociolinguistic factors in the formation of children's multilingualism</i>	355
СУЛЕЙМЕНОВА Э.	<i>Universities identity : revealed linguistic peculiarities of marketing discourse</i>	356
ЕДРЕНОВА Н.	<i>Инновационные методы обучения на уроках русской литературы в НИШ</i>	357
ЗАУРБЕКОВА Л.	<i>Социальные и исторические мотивы романа Герольда Бельгера «Туюк Су»</i>	358
КЕҢЕС Б.	<i>The symbolism of the portrait in the Novel by M.Simashko 'Mazdak'</i>	359
АХМЕТҚАЛИЕВА А.	<i>Қазақ тіліндегі дәстүрлі стереотиптердің прагматикасы</i>	360
АКНМЕТ А.	<i>Түп төркіні жаңадан қалпына келтірілген сөздер</i>	360
ТАЛДАУБЕК Ә.	<i>Академиялық дискурстарғы код ауыстыру</i>	361
НҰРМҰХАН Ә.	<i>Priorities for curriculum update in Kazakhstan</i>	362
ИГИЛИКОВА С.	<i>Қазіргі қазақ романы</i>	364
	<i>Бейвербалды амалдардың тілдік көрінісі</i>	365
	<i>Тарихи сөздік құрастырудың негізі</i>	367